

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2009

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa (628/1998) säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta. Opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää. Perusopetuslain mukaan oppilailla on oikeus työpäivinä opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja ohjaukseen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissä asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnilla edistetään kotoutumista, suomen tai ruotsin kielen kehittymistä ja oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Päijät-Hämeessä

Päijät-Hämeessä perusopetuksen valmistavan opetuksen opetusryhmien maksimikoko on 10 oppilasta ja minimikoko 4 oppilasta. Perusopetuksen valmistava opetus kestää yleensä vuoden. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan koulun tuntijakoa ja oppilaan oletetun perusopetuksen vuosiluokan tuntimäärää. Jos valmistavaan opetukseen osallistuminen valmistavalla luokalla on oppilaalle kohtuutonta, voidaan valmistava opetus järjestää myös yleisopetuksen ryhmässä.

Päijät-Hämeessä kaikki peruskouluikäiset maahanmuuttajataustaiset oppilaat aloittavat koulunkäynnin valmistavassa opetuksessa, jos heidän kielitaitonsa sitä vaatii. Yleisopetuksessa opiskelevaa oppilasta ei voida siirtää valmistavalle luokalle. Esikouluikäisten valmistava opetus tapahtuu esikouluryhmässä. Valmistavalle luokalle otetaan opetuksen aloitusvuonna 7 vuotta täyttävä lapsi. Esiopetuksesta tulevien lasten valmistavan opetuksen tarve arvioidaan kielellisten valmiuksien mukaan. Arviointi tehdään esiopetuksen, vastaanottavan koulun ja koululaitoksen maahanmuuttaja-koordinaattorin yhteistyönä.

Valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma. Sen tavoitteita tarkistetaan säännöllisin väliajoin, ja oppilaan opiskelutaitojen ja -motivaation karttuessa vaatimustasoa nostetaan joustavasti.

Jokaisen valmistavan opetuksen oppilaan tuleva luokka-aste arvioidaan erikseen. Oppilailla on oikeus olla valmistavassa opetuksessa kunnes valmiudet perusopetukseen siirtymiseen on saavutettu. Tulevasta perusopetuksen luokka-asteesta päättävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilashuollon henkilökunnan kanssa. Oppilaan vanhempia tulee myös kuulla asiassa. Perusopetukseen siirryttäessä tulee ottaa huomioon oppilaan ikä, opiskelunvalmiudet ja oppimistausta.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman laatimisesta vastaa opetuksen järjestäjä. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi valtioneuvoston asetuksessa 1435/2001 määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet sekä soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla:

- opetuksen tavoitteet ja opetusjärjestelyt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta opiskelun tukena ja erilaiset oppimisympäristöt oppimisen tukena
- erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus
- yhteistyö perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö perusopetuksen kanssa

Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen/ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, joten valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajien yhteistyö on tärkeää. Koulun pedagogisissa järjestelyissä ja opetuksessa otetaan huomioon, että oppijat ovat iältään, opiskelunvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia ja että oppilaan opetusjärjestelyt suunnitellaan ja opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

3.2 Luku- ja kirjoitustaidottomat oppilaat

Lapsilla ja nuorilla, joilla on heikko luku- ja kirjoitustaito, painotetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa näiden taitojen oppimista. Oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asetetaan siten, että oppilaat saavat omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa opetusta. Sisällöt valitaan niin, että ne tukevat arkitilanteista selviytymistä, kotoutumista ja auttavat opiskelijaidentiteetin kehittymisessä. Oman äidinkielen opiskelu edistää oppilaan oppimistaitoja ja vahvistaa kulttuurista identiteettiä. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää huomiota perusopetukseen siirtymisen aikatauluun. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Päijät-Hämeessä

Luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajaoppilaiden valmistava opetus voi kestää vuodesta kahteen vuoteen asti.

3.3 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Päijät-Hämeessä

Valmistavan opetuksen tavoitteena on

- *perehdyttää suomalaiseen kouluun ja kulttuuriin*
- *antaa sellaiset suomen kielen taidot, jotka auttavat toimimaan suomenkielisessä kieliympäristössä*
- *tukea oppimaan oppimista sekä muiden kouluvalmiuksien kehittymistä ja luoda näitä seikkoja edistävä sosiaalis-emotionaalinen oppimisympäristö*
- *kannustaa kasvamista omalla äidinkielellä mahdollisuuksien mukaan*

Suomi tai ruotsi toisena kielenä

Suomen tai ruotsin kielen opintojen tavoitteena on kielitaidon tasojen kuvausasteikolla (liite) taso A1.3–A2.1, joka kuvaa keskimäärin oppilaan osaamista valmistavan opetuksen päättyessä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä -opinnoissa. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaalle laaditussa omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset tavoitteet ja sisällöt.

Päijät-Hämeessä

Opetuksessa otetaan huomioon muiden oppiaineiden sisällöt niin, että sisältöjen valintaa ohjaavat oppilaan oletettu vuosiluokka perusopetuksessa sekä ko. vuosiluokan keskeiset käsitteet eri oppiaineissa. Suomi toisena kielenä -opetuksessa noudatetaan soveltavin osin Päijät-Hämeen suomi toisena kielenä -opetussuunnitelman alkeiskielitaidon osaa.

Aihepiirejä ovat koti, koulu, luonto ja muu ympäristö, ihminen, aika ja avaruus, Suomen historia ja yhteiskunta sekä suomalainen kulttuuri.

Kielen oppimista vahvistetaan kaikilla keskeisillä kielen osa-alueilla:

Kuunteleminen

- *keskittyvä kuuntelu*
- *auditiivinen erottelu*
- *erityyppisten tekstien kuunteleminen.*

Puhuminen

- *ääntäminen, puherytmi*
- *äänenkäyttö*

- erilaiset puhetilanteet.

Lukeminen

- lukusuunta
- kirjain-äännevastaavuus
- äänteiden yhdistäminen
- mekaaninen ja ymmärtävä lukeminen
- erilaisten tekstien lukeminen.

Kirjoittaminen

- motoriikka, asento
- kirjoitussuunta
- oikeinkirjoitus
- erilaisten tekstien kirjoittaminen.

Kielentuntemus

- Valmiuksia S2-opetuksen alkeistasolle.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuri-taustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimisille. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa soveltuvin osin Opetushallituksen suositusta maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi (1/011/2001, liite 5). Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Päijät-Hämeessä

Perusopetukseen valmistavan luokan oppilaille on oikeus osallistua oman äidinkielen opetukseen myös perusopetuksen oppilaiden ryhmässä. Oman äidinkielen tunnit voidaan laskea valmistavan opetuksen kokonaistuntimäärään mukaan. (Liite: Maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksen perusteet)

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missämäärin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

3.4 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot ja kulttuuritausta. Opetuksessa hyödynnetään oppilaan tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää

oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Päijät-Hämeessä

Matemaattiset aineet (sisältää fysiikan ja kemian)

- lukukäsite, lukumäärä, numerosymboli
- peruslaskutoimituksia
- vertailua, luokittelua, arviointia
- geometrisia muotoja ja kappaleita
- päässälaskua ja matemaattisten ongelmien ratkaisua
- mittayksiköjä sekä niihin sovellettuja laskutoimituksia.

Orientoitumisaineet

Luonnontieteellisten oppiaineiden (ympäristö- ja luonnontieto, biologia, maantieto) sekä historian ja yhteiskuntaopin ja uskonnon sanaston ja käsitteiden opiskelu liitetään suomen kielen opiskeluun. Näiden aineiden opetus on mahdollista toteuttaa myös eheyttynä opetuksena, jolloin eteneminen orientoitumisaineissa luo luontevan ja motivoivan yhteyden suomen kieleen. Valmistavan opetuksen aikana oppilaille pyritään antamaan sanavarasto, jonka avulla he voivat selviytyä opiskelusta yleisopetuksen ryhmissä.

Taito- ja taideaineet

Taito- ja taideaineet tukevat kotoutumista ja antavat oppilaalle elämyksiä ja mahdollisuuden oman ilmaisun etsimiseen, myös ilman suomen kielen taitoa. Valmistavassa opetuksessa opetetaan soveltuvin osin kuvataidetta, käsityöaskartelua, tekstiilityötä, teknistä työtä, musiikkia, ilmaisutaitoa ja liikuntaa. Taito- ja taideaineiden opetus voidaan järjestää mahdollisuuksien mukaan myös integroinneilla perusopetuksen ryhmiin.

4 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole olemassa valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, joten jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet

Opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Valmistavan opetuksen oppilaalle voidaan laatia myös oppimissuunnitelma.

Päijät-Hämeessä

Opinto-ohjelman toteutumiseksi voidaan laatia myös siihen sisältyvä oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelman laatimisen edellytyksenä on riittävä oppilaan valmiuksien tunteminen. Oppimissuunnitelma laaditaan oppilaille, jotka vaativat erityisiä tukitoimia vielä valmistavan opetuksen jälkeen perusopetuksessa. Nämä tukitoimet kuvataan oppimissuunnitelmassa ja se laaditaan yhdessä perusopetuksen opettajan/opettajien kanssa. Tällaisia oppilaita voivat olla esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajanuoret.

5 Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki

Kun perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve opiskelun tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaille annetaan tarvittaessa tukiovetusta, oppilashuollollisia tukitoimenpiteitä sekä osa-aikaista erityisopetusta. Jos annettu tuki ei riitä, on tarpeen kartoittaa oppilaan erityisen tuen tarve.

5.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

5.2 Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on oikeus oppilashuoltoon. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomioita oppilaiden tuen tarpeiden varhaiseen tunnistamiseen ja tukitoimet aloitetaan heti tarpeen ilmetessä. Lisäksi huoltajille annetaan riittävät tiedot suomalaisen koulu-, sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän tukitoimien saatavuudesta, menetelmistä ja käytännöistä. Tukea suunniteltaessa tehdään yhteistyötä perheen sekä perheelle mahdollisesti tehtävän kotoutumissuunnitelman laatijoiden kanssa. Tarvittaessa on huolehdittava tulkkauksen järjestämisestä. Oppilaan tuen tarpeet arvioidaan valmistavan opetuksen aikana yhteistyössä koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

5.3 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Ohjausta toteutetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimis-

valmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Päijät-Hämeessä

Oppilaanohjaajan tulee laatia yhdessä valmistavan luokan opettajan kanssa suunnitelma, jonka mukaan oppilaanohjaus toteutetaan. Mikäli koululla ei ole oppilaanohjaajaa, oppilaanohjauksesta vastaa valmistavan luokan opettaja.

6 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista. Oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikolla. (liite). Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeroarvostelua. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön.

7 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus. Todistukseen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Päijät-Hämeessä

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan lukuvuoden päätteeksi lukuvuosi/osallistumistodistus. Tämän lisäksi oppilaalle voidaan antaa myös välitodistus. Välitodistukset ovat tärkeitä oppilaan kehityksen seuraamisessa sekä oppilaalle että hänen huoltajilleen. Opetuksen sisällöt ja laajuus merkitään tarkemmin oppilaan opinto-ohjelmaan, joka toimitetaan oppilaan perusopetuksen kouluun valmistavan opetuksen päätyttyä. Kielitaidon kehittyminen tasojen kuvausasteikolla ilmenee myös oppilaan opinto-ohjelmasta.

8 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38§) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko oppilaan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä

oppiaineessa. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa vuoden 2004 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2004 sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 lukuun ”8.3. *Todistukset*” kohtaan ”*Muut todistukset*”.